

Nr 2 / Czerwiec 2023

Biuletyn

Biblioteki Głównej
Politechniki Warszawskiej

Biblioteka Główna

Działalność Oddziału Informacji Naukowej i Analiz

Bibliometrycznych

Bibliometryczne analizy Otwartej Nauki

W dniach 18-19 kwietnia 2023 r. odbyła się Pierwsza Poznańska Konferencja Centrum Naukometrycznego Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu pt. Bibliometryczne analizy Otwartej Nauki. Tematyka konferencji koncentrowała się wokół następujących zagadnień:

- ✓ Wskaźniki naukometryczne: aktualny stan; przyszłe rozwiązania; zastosowania wskaźników naukometrycznych i ich ograniczenia.
- ✓ Nowe wskaźniki, rozwiązania i narzędzia bibliometryczne i altmetryczne.
- ✓ Wykorzystanie wskaźników bibliometrycznych i altmetrycznych w Otwartej Nauce: ocena jakościowa dorobku naukowego badacza w Polsce i na świecie; analiza dorobku naukowego z wykorzystaniem tradycyjnych i alternatywnych wskaźników bibliometrycznych.

Wykład otwierający poprowadził prof. Przemysław Korytkowski z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, który omówił kwestie dotyczące Planu S oraz ideę, która towarzyszy Planowi od momentu jego powstania.

W pierwszym dniu Konferencji odbył się panel dyskusyjny „Biblioteki akademickie jako centra kompetencji”, podczas którego poruszone zostały zagadnienia związane z zaangażowaniem bibliotek w Otwartą Naukę oraz w działalność bibliometryczną. W panelu uczestniczyły: dr Aneta Drabek (Biblioteka UŚ), prof. UAM dr hab. Emanuel Kulczycki, Małgorzata Rychlik (BG UAM, Magdalena Szuflita-Żurawska (BG PG).

Zwieńczeniem konferencji był referat on-line dr Marii Pawłowskiej (Visnea), w którym opowiadała o trendach europejskich w otwartej nauce w odniesieniu do wskaźników bibliometrycznych.

Konferencja skierowana była do naukowców, doktorantów, bibliotekarzy oraz pracowników działów nauki i projektów.

W konferencji uczestniczyły: Monika Gajewska i Iwona Socik z OINiAB.

(IS)

Wyzwania współczesnego publikowania

W dniach 25-26 maja 2023 r. odbyła się międzynarodowa konferencja poświęcona standardom publikowania naukowego pt. Wyzwania współczesnego publikowania. Challenges of contemporary publishing. Organizatorem wydarzenia było Centrum Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Lubelskiej.

Wystąpienia prelegentów dotyczyły publikowania tradycyjnego i elektronicznego (platformy wydawnicze), szans i wyzwań pojawiających się przed modelem otwartego dostępu, dostosowania polityki wydawniczej do zachodzących przemian oraz współpracy wydawców z czasopismami naukowymi (aplikowanie do baz indeksacyjnych).

Konferencja była skierowana do pracowników instytucji naukowych i badawczych, doktorantów, bibliotekarzy, autorów, redaktorów, recenzentów oraz wydawców. Program konferencji został podzielony na cztery sesje: Platformy wydawnicze – wady i zalety użytkowania; Dobre praktyki w publikowaniu; Współpraca redakcji czasopisma i wydawnictwa; Modele publikowania.

W konferencji uczestniczyły: Monika Gajewska i Iwona Socik z OINiAB.

(IS)

SciFinder Discovery Platform

21 czerwca 2023 r. odbyło się webinarium SciFinder Discovery Platform. Spotkanie zorganizowane było dla pracowników, doktorantów i studentów Politechniki Warszawskiej. Serwis zawiera informacje z dziedziny biochemii, chemii analitycznej, fizycznej, nieorganicznej. Wraz z uruchomieniem SciFinder Discovery Platform użytkownicy PW mogą przeszukiwać nie tylko SciFinder-n, ale także moduły: CAS Analytical Methods, CAS Formulus, ChemZent (Chemisches Zentralblatt abstracts) - najstarsze na świecie czasopismo abstraktowe. Spotkanie było poświęcone nowym narzędziom, sposobom wyszukiwania treści, korzystania z funkcji wbudowanych w platformę.

Spotkanie w języku angielskim poprowadziła dr Tetiana Khristova, (Customer Success Manager). Skorzystanie z platformy SciFinder Discovery Platform możliwe jest na stronie BG PW w zakładce Lista e-baz.

(IS)

Omega-PSIR

W dniu 27 czerwca 2023 r. odbyło się kolejne spotkanie online Grupy użytkowników systemu Omega-PSIR. Celem tych spotkań jest omówienie najpilniejszych problemów związanych z funkcjonowaniem systemu, w tym szczególnie z planowanym wdrożeniem modułu danych badawczych, a następnie przekazanie odpowiednich rekomendacji do zespołu zajmującego się rozwojem systemu.

W wyniku tych spotkań zostały powołane dwa zespoły robocze, w skład których weszły osoby zgłoszone przez biblioteki z Grupy użytkowników Omega-PSIR:

- ✓ Zespół ds. Repozytorium danych badawczych – koordynator Roman Tabisz z Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego,
- ✓ Zespół ds. modułów sprawozdawczych do Ośrodka Przetwarzania Informacji – koordynator Ewelina Pisarek z Politechniki Opolskiej.

Do prac w pierwszym zespole zostały zgłoszone: Monika Gajewska, Magdalena Maciąg i Iwona Socik. W drugim zespole będą aktywnie uczestniczyć Anna Wasilewska i Emilia Nowakowska. Ponadto powołano Radę Użytkowników Oprogramowania Omega-PSIR, w której z ramienia PW będzie zasiadać Dyrektor BG PW Alicja Portacha. Rolą Rady ma być koordynowanie prac obu zespołów i przedstawianie wyników tych opracowań przedstawicielom Politechniki Warszawskiej pracującym nad rozwojem systemu.

Należy zauważyć, że prace koncepcyjne dotyczące określenia warunków, jakie powinno spełniać repozytorium danych badawczych, prowadzono początkowo w zespole pracowników BG PW, przy udziale zespołu prof. H. Rybińskiego i Dyrektora BG PW Alicji Portachy. Efektem prac było opracowanie dokumentu, który został przekazany do konsultacji przedstawicielom Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, Uniwersytetu Medycznego w Łodzi oraz Uniwersytetu Opolskiego. Po konsultacjach dokument został uzupełniony i udostępniony pozostałym użytkownikom systemu Omega-PSIR. Będzie on podstawą prac Zespołu ds. Repozytorium danych badawczych.

(IS)

Baza Wiedzy – uzupełnianie / weryfikacja danych

Zgodnie z rozporządzeniem MEiN dotyczącym licencji i opłat za publikacje (Rozp. MEiN z dnia 17 grudnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie danych przetwarzanych w Zintegrowanym Systemie Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on, § 2) zostaliśmy zobligowani do uzupełnienia w Bazie Wiedzy PW, a następnie przesłania do PBN, informacji o kosztach i źródle finansowania oraz licencji OA w odniesieniu do publikacji opublikowanych w 2022 roku.

W celu skutecznego zrealizowania zadania, OINiAB przeprowadził szereg prac związanych z weryfikacją tych danych w Bazie Wiedzy PW, tj.:

- ✓ przygotowano raport dotyczący postępów uzupełniania danych o publikacjach Open Access w BW (licencja, koszty i źródło finansowania);
- ✓ przekazano raport koordynatorom Bazy Wiedzy na wydziałach, w celu pozyskania od autorów i pełnomocników Kwestora brakujących informacji, a następnie wprowadzenia danych w Bazie Wiedzy przez redaktorów wydziałowych;
- ✓ uzupełniono w BW informacje o rodzaju licencji, kosztach i źródle finansowania w odniesieniu do publikacji finansowanych z programów opłacanych przez BG i programu Open Access w ramach IDUB PW.

(DS/AW)

Transfer danych do PBN

W drugim kwartale 2023 r. przeprowadzony został transfer informacji o publikacjach do Polskiej Bibliografii Naukowej. Przesłano dane za lata 2022-2023 o pracach, które zostały przekazane przez pracowników PW na potrzeby ewaluacji jakości działalności naukowej. Przed transferem dane zostały poddane procesowi walidacji. Po wprowadzeniu niezbędnych korekt informacje zostały przesłane do systemu ministerialnego.

(DS/AW)

Sekcja Udostępniania

Działalność Wypożyczalni Międzybibliotecznej w pierwszym półroczu 2023 r.

W ciągu sześciu miesięcy Wypożyczalnia Międzybiblioteczna Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej wysłała 28 książek do bibliotek zewnętrznych. Dodatkowo wysłano 54 pliki z artykułami ze zbiorów Biblioteki Głównej do polskich bibliotek, które przysłały zamówienia do Wypożyczalni Międzybibliotecznej Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej. Czytelnicy z bibliotek warszawskich w tym samym czasie wypożyczyli z BGPW 25 książek.

Wypożyczalnia Międzybiblioteczna pośredniczyła w wysłaniu książek z zasobów SBI PW do dwóch bibliotek zagranicznych: Krajowej Biblioteki Techniki w Czechach oraz Biblioteki Uniwersytetu Paris-Saclay we Francji.

Dla pracowników naukowych Politechniki Warszawskiej wypożyczono 13 książek z bibliotek zagranicznych (głównie z bibliotek niemieckich) i 10 z polskich bibliotek akademickich. Wydano łącznie 7 rewersów międzybibliotecznych do bibliotek warszawskich dla studentów i pracowników Politechniki Warszawskiej. Bibliotekarze wypożyczalni międzybibliotecznej zrealizowali 106 zamówień w bibliotekach zagranicznych, czyli tylko o 15 zamówień mniej niż w całym 2022 roku. Najwięcej zamówień złożono w Bibliotece TIB w Hanowerze, do której wpłynęło około 50 zamówień.

W 2023 roku utworzono 5 kont międzybibliotecznych w module Aleph dla bibliotek zewnętrznych, które złożyły u nas zamówienia.

Przez ten czas obsługą wypożyczalni międzybibliotecznej zajmowali się: Tomasz Firus, Magdalena Galus, Michał Arczewski.

(TF)

Sekcja Kolekcji Dziedzinowych

Wystawa książek zagranicznych

Elektroniczna forma wystaw, które informują pracowników naukowych o nowościach książkowych wydawanych przez wydawnictwa zagraniczne cieszy się zainteresowaniem i okazała się dobrym rozwiązaniem pozwalającym pracownikom na zapoznanie się z ofertą.

W tym roku wystawy odbyły się w różnych terminach - od marca do maja. Zorganizowano je dla wydziałów: MiNI, Inżynierii Lądowej, Geodezji i Kartografii, Mechanicznego Technologicznego, MEiL, Transportu, Inżynierii Materiałowej, Chemicznego, IChiP, Elektrycznego, Fizyki.

Na wniosek pracowników naukowych zostały zakupione 152 książki elektroniczne i drukowane.

Prenumerata czasopism

Jednym z nowych zadań Bibliotekarzy Dziedzinowych jest analiza czasopism polskich i zagranicznych prenumerowanych przez Bibliotekę Główną. W analizie brano pod uwagę ich wartość merytoryczną określoną przez wysokość wskaźnika Impact Factor i CiteScore, wykorzystanie czasopism przez użytkowników wyrażone w raportach, dostępność w Open Access, możliwość dostępu w wersji elektronicznej. Przedstawione były również sugestie co do zasadności dalszej prenumeraty.

Akredytacja

W tym półroczu Bibliotekarze Dziedzinowi przygotowali materiały do akredytacji na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych oraz na Wydziale Geodezji i Kartografii.

(JS)

Wystawa poświęcona Karolowi Adamieckiemu

W ramach obchodów 100-lecia nauk o zarządzaniu w Politechnice Warszawskiej zorganizowana została przez Wydział Zarządzania wystawa posterowa. Wernisaż połączony z uroczystością odsłonięcia tablicy pamiątkowej poświęconej prof. Karolowi Adamieckiemu, miał miejsce 6 czerwca w gmachu Wydziału Zarządzania PW. Celem wystawy było zaprezentowanie działalności i osiągnięć profesora Karola Adamieckiego oraz przedstawienie współczesnych kontynuacji jego dorobku w pracach naukowo-badawczych i publikacjach pracowników Wydziału.

Biblioteka Główna PW miała już możliwość zapoznania się twórczością Profesora przy okazji wystawy „100 Profesorów na 100-lecie Odnowienia Tradycji PW”. Z tego względu została włączona do prac nad obecną wystawą.

Pomysłodawczynią i koordynatorką wystawy była Prodziekan ds. Nauki Wydziału Zarządzania, dr hab. inż. Anna Kosieradzka, prof. uczelni. Kilkunastoosobowy zespół pracowników wydziału

przygotował projekt od strony merytorycznej. Znaczna część materiałów została zdigitalizowana w BGPW, a autorką projektu graficznego była Dorota Wojnowska. Więcej informacji oraz materiał zdjęciowy z wernisażu: <https://www.wz.pw.edu.pl/Wydzial/Aktualnosci/Wystawa-posterow-poswieconych-Karolowi-Adamieckiemu>

Fot. Dorota Wojnowska

(DW)

Filie

Filia Płock

W Filii BGPW w Płocku w roku 2023 przeprowadzana jest selekcja księgozbioru od sygnatury FP-039001 do FP-68324. Są to zbiory, które zajmowały jedno pomieszczenie magazynowe. Do tej pory wyłączono ze zbiorów bibliotecznych Filii BGPW w Płocku około 10 000 książek. Do końca prac pozostało do przejrzania około 3000 książek.

Selekcja jest prowadzona zgodnie z procedurami obowiązującymi w BG PW i obejmuje książki, które są już zdezaktualizowane, zniszczone, w liczbie egzemplarzy przekraczającej potrzeby obecnych użytkowników biblioteki. Powołany w tym celu zespół dokonuje oceny merytorycznej księgozbioru i podejmuje rozsądne decyzje.

(AK)

Seminaria i szkolenia

Cele Zrównoważonego Rozwoju Agenda 2030

- seminarium online

W dniu 20 kwietnia 2023 r. odbyło się Seminarium „Cele Zrównoważonego Rozwoju Agenda 2030”. Organizatorem wydarzenia było Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Spotkanie poprowadziła dr Barbara Budzyńska – przewodnicząca SBP.

W pierwszej części seminarium dr hab. Małgorzata Fedorowicz-Kruszewska omówiła podstawowe zagadnienia dotyczące Agendy 2030. Na wstępie przypomniała jakie są najważniejsze wartości bibliotekarstwa, zgodne z zasadami Michaela Gormana. Powołując się na te wytyczne priorytetem dla bibliotek są:

- ✓ zdalny dostęp do usług bibliotecznych,
- ✓ poważne traktowanie różnorodności,
- ✓ ekologiczne myślenie,
- ✓ osoby uczące się przez całe życie.

Duży wkład we wdrażaniu Zrównoważonego Rozwoju wnosi IFLA. Prelegentka przedstawiła strategię IFLA na lata 2019-2024 oraz jej główne cele realizowane w ramach Agendy 2030. Są to m.in.: dostęp do informacji; edukowanie; udostępnianie przestrzeni oraz ochrona dziedzictwa kulturowego. Biblioteczna mapa świata (platforma IFLA do monitorowania celów) przedstawia wybrane wskaźniki wydajności bibliotek, które dostarczają danych na poziomie krajowym dla wszystkich typów bibliotek we wszystkich regionach świata - jest ona dostępna na stronie: <https://librarymap.ifla.org/map>.

Badanie konsumenckie z 7-11 marca 2021 pokazało, że aż 53 % respondentów wie co oznacza pojęcie „cele zrównoważonego rozwoju”, ale nic ponadto. Badani oczekiwali „konkretnej wiedzy, jakie działania mogą podjąć” (36%), aby wspierać Zrównoważony Rozwój, ale także promować Agendę i udzielać informacji na jej temat.

Małgorzata Greszta z CSR Consulting - organizacji eksperckiej, działającej na rzecz zrównoważonego rozwoju zapoznała uczestników z Kampanią Edukacyjną 17. Celów oraz inicjatywą działającą pod parasolem tejże kampanii – Polski Pakt Plastikowy, mobilizującą biznes w Polsce do podjęcia działań na rzecz realizacji Agendy 2030.

W ramach Kampanii Dobre cele przygotowano wiele materiałów, wspierających szerzenie wiedzy o Agendzie 2030 i jej celach, m.in.: infografiki, inspirownik dla organizacji pozarządowych, inspirownik

dla samorządów lokalnych, Ikony Celów Zrównoważonego Rozwoju, planszę i wiele innych. Wszystkie te materiały można pobrać i z nich korzystać. Ponadto ukazała się pierwsza w Polsce książka o celach. Opublikowana w ubiegłym roku i przygotowana z myślą o dzieciach, ale organizacja pracuje nad materiałami i cyklem szkoleń również dla dorosłych i młodzieży.

Źródło:

<https://dobrecele.pl/baza-materialow/>

Marta Piechocka-Nowakowska z Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego przedstawiła wyniki badań, tym razem dotyczące stanu wiedzy Polek i Polaków na temat środowiska - 61% badanych ma wiedzę na ten temat na poziomie niskim lub bardzo niskim. Starła się równocześnie przekonać uczestników jaki potencjał w szerzeniu tej wiedzy stanowią biblioteki.

Magdalena Gomułka - inicjatorka spotkania – zaprezentowała innowacyjne działania stowarzyszeń bibliotekarskich na rzecz Celów Zrównoważonego Rozwoju. Przedstawiła przykłady działań w innych krajach (Dania, Finlandia, Czechy, Niemcy, Łotwa, Wielka Brytania, Austria oraz Stany Zjednoczone). Podsumowując swoje wystąpienie podkreśliła, że biblioteki są częścią świata i ich działania oraz usługi pomagają w realizacji celów.

W kolejnej części spotkania Ewa Kmiecik-Wronowicz - dyrektorka biblioteki publicznej w Czechowicach-Dziedzicach wraz ze swoimi pracownikami, zaprezentowała konkretne działania prowadzone przez bibliotekę i bibliotekarzy, mające na celu realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju. Natomiast burmistrz miasta Hrubieszów Marta Majewska zaprezentowała filmik promujący miasto i omówiła działania dla społeczeństwa, które mieszczą się w założeniach Agendy.

Definicję zrównoważonego rozwoju można podsumować jako stan, w którym zaspokajamy potrzeby obecnego pokolenia bez ograniczania takiej możliwości kolejnym pokoleniom. Taka sytuacja zakłada jednoczesny rozwój społeczeństwa, dobrobytu oraz planety, bez zaciągania „kredytu”, którego nie będą w stanie spłacić nasze dzieci i wnuki. Wszyscy prelegenci byli zgodni co do tego, że jest wiele

wyzwań na drodze do osiągnięcia tego celu. Jako bariery podano: brak wytycznych, kryteriów oceny, niedostateczne rozpropagowanie istoty i celów edukacji środowiskowej, brak wypracowanych narzędzi do monitorowania postępu w realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju na poziomie krajowym, a także niedostateczne uwzględnianie tematyki środowiskowej w programie nauczania. Wszyscy byli zgodni, że jest dużo możliwości w tym obszarze, a przedstawione propozycje stanowią inspirację nie tylko dla bibliotekarzy, ale także dla urzędników i całego społeczeństwa do przedsięwzięć wspierających Cele Zrównoważonego Rozwoju.

Do osiągnięcia tego celu jeszcze daleko, ale korzyści są nieocenione zarówno dla nas jak i przyszłych pokoleń. Prelegenci zaproponowali swoją pomoc i chęć współpracy z bibliotekami w zakresie przyczyniania się do osiągnięcia Celów Zrównoważonego Rozwoju.

W seminarium uczestniczyły: Iwona Moroń-Chmielarska i Renata Peczyńska

(IMCh)

Spotkanie integracyjne członków Oddziału Warszawskiego SBP z okazji Dnia Bibliotekarza

Z okazji Dnia Bibliotekarza Warszawski Oddział SBP zorganizował w dniu 24 kwietnia 2023 r. wyjazdowe spotkanie integracyjne. Miało ono miejsce w działającym od 2000 r. Skansenie Kultury Ludowej i Ziemiańskiej w Kuligowie nad Bugiem. Twórcą i właścicielem skansenu jest Wojciech Urmanowski.

Uczestnicy mogli wziąć udział w szkoleniu „Autystyk w bibliotece - wprowadzenie w świat spektrum autyzmu w ujęciu neuroróżnorodności”. Szkolenie autorskie Fundacji Autism Team poprowadzili Sylwia Kowalska i Jan Gawroński. Obejmowało najistotniejsze zagadnienia rozwojowe osób w spektrum autyzmu w ujęciu interdyscyplinarnym, m.in.:

- ✓ likwidacja wszystkich barier (mentalnych, psychologicznych, edukacyjnych, technicznych, organizacyjnych, architektonicznych);
- ✓ samorzecznictwo jako ruch obywatelski osób z niepełnosprawnościami;
- ✓ przyczyny utrwalania się zaburzeń lękowych;
- ✓ jak zapobiegać dyskryminacji i jakie działania podjąć, aby ułatwić osobom ze spektrum funkcjonowanie w miejscach ogólnodostępnych, takich jak biblioteki, urzędy czy muzea.

Fot. Iwona Moroń-Chmielarska

W pierwszej części szkolenia Sylwia Kowalska poruszyła temat estetyki zachowań pierwszych, czyli jak wiele zależy od naszej postawy. Wyjaśniła także podstawowe pojęcia i nazewnictwo. W nowej klasyfikacji nie znajdziemy już takich rozpoznań jak: zespół Aspergera, autyzm atypowy czy autyzm dziecięcy. Zamiast tego pojawi się zaburzenie ze spektrum autyzmu (ang. autism spectrum disorder, ASD).

W kolejnej części spotkania Janek Gawroński przekonywał uczestników szkolenia, że to, że jest w spektrum autyzmu, nie definiuje go jako człowieka. Emocje osób ze spektrum są spokojne tylko wtedy, kiedy pozwalamy im być sobą i nie stwarzamy presji czasu. Wiele rzeczy sprawia im większą trudność, np.: zbyt mocno czują, widzą za ostro i słyszą za bardzo (hałas jest dla nich wielką barierą). Nagłe zmiany, brak zrozumienia to dodatkowy stres. Nie wszyscy rozumieją słowa. W życiu wszystkich ludzi najważniejszy jest komfort psychiczny, dlatego osoby ze spektrum tym bardziej potrzebują być uprzedzonymi o zmianach.

Najważniejsze przesłania, które ułatwiłyby osobom ze spektrum korzystanie z biblioteki:

- ✓ Należy podarować takiemu użytkownikowi czas na adaptację i start relacyjny;
- ✓ Nie zaczynamy od książki tylko od człowieka – daje to komfort komunikacyjny;
- ✓ Pomocne są przybory biblioteczne, tzw. ETR (tekst łatwy do odczytania, dialogi dotyczące wypożyczenia, przedłużenia, oddania, korzystania z zasobów na miejscu itp.);
- ✓ Mapy przestrzeni bibliotecznych – regały czy miejsca kluczowe;
- ✓ Umieszczenie/udzielenie istotnych dla wielu osób w spektrum informacji, takich jak: gdzie zostawić ubrania, gdzie jest toaleta, gdzie jest miejsce do pracy.

Szkolenie pozwoliło uczestnikom rozjaśnić zagadnienie spektrum autyzmu, koncentrując się na człowieku i jego neuroróżnorodności. Osoby w spektrum nie powinny być kojarzone wyłącznie z wysokim poziomem inteligencji oraz naukami ścisłymi. Szkolenie niosło także ważne przesłanie - „Nie dyskryminujcie nas tylko dlatego, że robimy coś inaczej niż Wy”. Potrzebne jest wsparcie i czułe oko, żeby osoby ze spektrum mogły przetrwać w tym świecie.

W spotkaniu oraz w szkoleniu uczestniczyły: Katarzyna Araszkiwicz i Iwona Moroń-Chmielarska.

(IMCh)

Ogólnopolska Konferencja Naukowa Open Access.

Rola Bibliotek w Upowszechnianiu Idei Otwartej Nauki

W dniu 25 kwietnia 2023 r. odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa Open Access. Rola Bibliotek w Upowszechnianiu Idei Otwartej Nauki. Organizatorem wydarzenia była Państwowa Akademia Nauk Stosowanych we Włocławku, a w szczególności: Biblioteka Uczelniana wraz z Zakładem Zarządzania, Zakładem Pedagogiki oraz Wydziałem Nauk o Zdrowiu. Patronem medialnym był portal sbp.pl. Konferencja miała charakter online.

Wydarzenie miało na celu:

- ✓ przybliżyć ideę budowania wolnego, powszechnego i trwałego dostępu do publikacji naukowych oraz edukacyjnych w wymiarze cyfrowym,
- ✓ wprowadzić w zagadnienia związane z otwartym dostępem,
- ✓ pokazać możliwości publikowania w otwartym dostępie ,
- ✓ przedstawić wybrane projekty,
- ✓ pokazać rolę bibliotek w upowszechnianiu idei otwartej nauki.

W pierwszej części seminarium omówione zostały podstawowe pojęcia oraz zarys historyczny Open Access w Polsce. Zaprezentowane zostały licencje Creative Commons i przykłady zastosowania. Uczestnicy prezentowali konkretne rozwiązania, narzędzia i repozytoria.

Powszechny i bezpłatny dostęp do aktualnej wiedzy stanowi jeden z fundamentów funkcjonowania i rozwoju demokratycznego społeczeństwa. Otwarty dostęp realizowany jest zwykle za pośrednictwem:

- ✓ drogi zielonej - Green Open Access - udostępnianie artykułów w bezpłatnych repozytoriach;

- ✓ drogi złotej - Gold Open Access - publikowanie artykułów w otwartych czasopismach, co zwykle wiąże się z koniecznością pokrycia przez autora kosztów redakcyjnych;
- ✓ drogi diamentowej - Diamond Open Access - otwarty dostęp do treści czasopism dla wszystkich zainteresowanych. Czasopismo nie pobiera opłat autorskich APC (Article Processing Charge), natomiast koszty redakcyjne pokrywają instytucje, uniwersytety, ośrodki badawcze, muzea, biblioteki czy towarzystwa naukowe związane z danym czasopismem;
- ✓ czarnego otwartego dostępu - Black Open Access - szybki, jednak niezgodny z prawem (nielegalny) otwarty dostęp do odpłatnych publikacji naukowych; pozyskiwanie kopii artykułów z popularnych serwisów społecznościowych dla naukowców typu Academia.edu, ResearchGate lub poprzez pirackie strony, np. Sci-Hub, często wiążące się z łamaniem praw autorskich, pomijaniem zgody wydawców oraz brakiem kosztów, które ponoszone są przez różne podmioty w standardowych modelach publikowania otwartego.

Dlaczego warto publikować w otwartym dostępie? Dla naukowców korzyściami będą: szybsze i szersze rozpowszechnianie wyników ich badań, bezpłatny dostęp do wielu najnowszych publikacji, możliwość nawiązania współpracy z innymi naukowcami i przedsiębiorcami z całego świata, większa liczba cytowań oraz większa trwałość publikacji. Dla uczelni natomiast będą to: zwiększenie widoczności naukowej pracowników, możliwość szybszego publikowania wyników przełomowych badań naukowych, korzyści edukacyjne płynące z dostępu dydaktyków do najnowszej wiedzy oraz korzyści ewaluacyjne.

W seminarium uczestniczyły: Magdalena Maciąg i Iwona Moroń-Chmielarska

(IMCh, MM)

Zarządzanie uczelnią w kontekście tematyki związanej z dostępnością dla osób z niepełnosprawnościami

W związku z udziałem Uczelni w projekcie „Politechnika Warszawska Ambasadorem Innowacji na Rzecz Dostępności” (POWER-EFS), w dniu 11 maja 2023 r. odbyło się kolejne spotkanie dotyczące zarządzania uczelnią w kontekście tematyki związanej z dostępnością dla osób z niepełnosprawnościami.

Podczas szkolenia wymieniono szereg działań, których wdrożenie jest konieczne dla zapewnienia dostępności Uczelni, jako kluczowego czynnika umożliwiającego osobom z dysfunkcją ruchu, wzroku

lub słuchu udział w procesie edukacji na równych zasadach. Takie wsparcie powinno być integralną częścią struktury uczelni. Część tych działań zostało już w Uczelni zrealizowanych. Nadal jednak istnieją bariery (zwłaszcza architektoniczne), których usunięcie wymaga konieczności koordynacji i finansowania oraz zaangażowania wielu osób, w tym władz uczelni, pracowników, studentów oraz organizacji pozarządowych.

W drugiej części spotkania uczestnicy zapoznali się z urządzeniami i pomocami wykorzystywanymi przez osoby z niepełnosprawnościami. Były to m.in. pomoce optyczne, ramka umożliwiająca rozpoznawanie banknotów przez osoby niewidzące, syntezytor mowy czy wózek inwalidzki.

W szkoleniu wzięła udział: Marta Sadowska-Hinc i Renata Peczyńska.

(RP)

XIII Warszawski Piknik Archiwalny

Tegoroczny XIII Warszawski Piknik Archiwalny odbył się w sobotę 3 czerwca pod hasłem: „Dziedzictwo kulinarne”. W imprezie wzięła udział Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej z wystawą planszową „Gastronomiczna Politechnika”. Przez cały piknikowy dzień Pałac Staszica odwiedziło według danych organizatorów około 2,5 tys. osób. Uczestnikom wydawano dania przygotowane według przepisów Heleny Paderewskiej, które przechowywane są w Archiwum Akt Nowych.

Miejsce miały także warsztaty zdobienia wileńskich pierników, zorganizowane przez Narodowe Archiwum Cyfrowe i Warszawski Dom Piernika. Można było wziąć udział w grach na stoisku Archiwum IPN-u, podziwiać prezydencką zastawę, poznać menu sejmowe, posłuchać prelekcji dr Roksany Maćkowskiej z Geouniwersytetu pt. „Geolog w kuchni”, wysłuchać recitalu Anny Marii Adamiak, koncertu Kwartetu Wokalnego Tempus, czy zatańczyć z rekonstruktorami Polskiego Stowarzyszenia im. Księżnej Anny Jabłonowskiej. W pikniku wzięło udział ponad 20 instytucji. Prace przygotowane na piknik przez zespół Oddziału Zbiorów Specjalnych i Zasobów Cyfrowych można już obejrzeć w Bibliotece Cyfrowej Politechniki Warszawskiej.

<https://bcpw.bg.pw.edu.pl/dlibra/publication/14104/edition/13590>

<https://bcpw.bg.pw.edu.pl/dlibra/publication/14103/edition/13589>

<https://bcpw.bg.pw.edu.pl/dlibra/publication/14102/edition/13588>

<https://bcpw.bg.pw.edu.pl/dlibra/publication/14101/edition/13587>

(TG)

Reagowanie na zdarzenia o charakterze terrorystycznym

- szkolenie

W dniach 31 maja oraz 6 czerwca 2023 r. odbyło się na Politechnice Warszawskiej szkolenie z zakresu profilaktyki antyterrorystycznej. Przeprowadzone zostało przez eksperta z Centrum Prewencji Terrorystycznej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, ppłka Piotra Fedorowicza.

Celem szkolenia było zwiększenie świadomości uczestników na temat możliwych zagrożeń terrorystycznych. Podczas pięciogodzinnego wykładu prowadzący omówił typologię zagrożeń terrorystycznych w Polsce i na świecie oraz sposoby ich rozpoznawania. W bardzo ciekawy sposób, na konkretnych przykładach (filmy instruktażowe oraz nagrania z kamer) zostały pokazane etapy procesu radykalizacji, rekomendowane zachowania oraz procedury postępowania obowiązujące w różnych sytuacjach.

Z najważniejszymi tematami poruszonymi na szkoleniu można zapoznać się na stronie CPT: <https://tpcoe.gov.pl/cpt/materialy>, gdzie udostępnione zostały materiały dotyczące omawianych zagadnień.

Szkolenie cieszyło się dużym zainteresowaniem, wzięła w nim udział większość pracowników oddziału Udostępniania i Przechowywania Zbiorów oraz pracownicy filii i innych oddziałów Biblioteki Głównej – łącznie 36 osób.

(AT)

Spotkanie zespołów zadaniowych BazTech

W dniach 19-21 czerwca 2023 r. w Kazimierzu Dolnym odbyło się robocze spotkanie zespołów zadaniowych BazTech, zorganizowane przez Koordynatora Konsorcjum BazTech. Opis i uzasadnienie działania Zespołu ds. słów kluczowych i Zespołu ds. pozyskiwania PDF-ów zostały sformułowane we wniosku projektu SON Baza danych o zawartości polskich czasopism technicznych BazTech edycja 2022-2024.

Zespół ds. pozyskiwania PDF-ów realizuje zadania określone w Działaniu 2. Rozwój danych bazy BazTech - Poszerzanie kolekcji pełnotekstowej BazTech, które obejmują: analizę czasopism indeksowanych w BazTech pod kątem możliwości pozyskania pełnych tekstów, nawiązywanie kontaktów z wydawcami czasopism, przedstawianie oferty w zakresie udostępniania pełnych tekstów, pośredniczenie w podpisywaniu umów, dodawanie plików PDF do rekordów bibliograficznych w rocznikach archiwalnych, systematyczne monitorowanie kompletności kolekcji pełnotekstowej.

Prace Zespołu ds. słów kluczowych zostały określone w opisie Działania 3. Utrzymanie bazy danych BazTech - Porządkowanie słownika słów kluczowych. W ramach porządkowania słownika słów kluczowych zaplanowany został dalszy przegląd i korygowanie słów kluczowych (w języku polskim i angielskim) pod kątem ujednoczenia brzmienia i pisowni oraz poprawek literowych.

W spotkaniu wzięła udział Agnieszka Celej, która w tym roku została włączona do Zespołu ds. pozyskiwania PDF-ów.

(AC)

Polityka informacyjna w prewencji terrorystycznej

- szkolenie

20 czerwca 2023 r. odbyło się szkolenie pt. „Polityka informacyjna w prewencji terrorystycznej”, wchodzące w cykl szkoleń przeprowadzonych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego dla pracowników Politechniki Warszawskiej.

Duża część szkolenia była poświęcona sylwetkom osób, które dokonały ataków o charakterze terrorystycznym oraz wykazany został związek między radykalizacją a terroryzmem oraz jak je rozpoznać i im przeciwdziałać. Przedstawiono rekomendowane zachowania podczas zagrożenia o charakterze terrorystycznym. Końcowe informacje dotyczyły treści i jakości komunikatów medialnych dotyczących sytuacji kryzysowych.

W szkoleniu wzięło udział 17. pracowników z różnych oddziałów Biblioteki Głównej.

(MMŁ)